

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

06.07.2016 № 16-1289

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Парубію А.В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

Відповідно до Плану роботи Колегії Рахункової палати на 2016 рік проведено аудит ефективності забезпечення органами Державної фіскальної служби повноти та своєчасності сплати (стягнення) штрафних санкцій і пені до державного бюджету і встановлено, що ДПС, Міндоходів, ДФС протягом **2013–2015 років не забезпечили системного, дієвого контролю за застосуванням (нарахуванням) та сплатою (стягненням) до державного бюджету штрафів і пені при виявленні правопорушень, відповідальність за які встановлено Податковим кодексом України. Це не сприяло реальному наповненню дохідної частини бюджету, а запроваджений механізм стягнення штрафів і нарахування пені залишається недієвим інструментом запобігання ухиленню від сплати податків і зборів та покращення платіжної дисципліни в Україні.**

У дослідженому періоді ДФС (Міндоходів, ДПС) не створено належної системи контролю за застосуванням (нарахуванням) і сплатою (стягненням) до державного бюджету штрафів і пені їх територіальними органами. Встановлено, що за результатами документальних перевірок платників податків – юридичних осіб у 2013–2015 роках донараховано грошових зобов'язань на суму **73,2 млрд грн**, а сплачено (стягнуто) до бюджету лише **12,5 млрд гривень**. За розрахунками, сума штрафів, застосованих за результатами таких перевірок, становить **18,5 млрд грн**, з яких сплачено (стягнуто) до бюджету лише **3,1 млрд гривень**.

Внаслідок низького рівня сплати застосованих (нарахованих) сум штрафів і пені, а саме: юридичними особами – **17 відс.** (за документальними та камеральними перевірками); фізичними особами – **61 відс.** за камеральними та **15 відс.** за документальними перевірками – за звітні 2013–2015 роки суми недонадходжень до державного бюджету, за розрахунками, становили близько **20,0 млрд грн** від донарахованих сум органами ДФС (Міндоходів, ДПС), з них за узгодженими сумами – понад **4,0 млрд гривень**.

При цьому ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечено ведення окремого обліку штрафів і пені, у тому числі за видами правопорушень, що

унеможливило здійснення аналізу повноти їх застосування та стягнення до бюджету.

3 листопада 2014 року процедури **контрольного характеру** щодо виконання функціональних повноважень у частині застосування штрафів за несвоєчасність подання звітності, встановленої законодавством, і за результатами проведення перевірок платників податків, визначених додатком 2 до наказу ДФС від 12.11.2014 № 265 „Про функціональні повноваження структурних підрозділів Державної фіскальної служби України”, **змінено на організаційно-координаційні**. Це призвело до відсутності належного контролю на рівні ДФС за застосуванням (нарахуванням) її територіальними органами штрафів і пені. Зокрема, не здійснювалося узагальнення матеріалів та їх аналіз щодо інвентаризації застосованих (нарахованих) у 2014 і 2015 роках територіальними органами штрафів і пені, тоді як за результатами аналізу за 2013 рік Міндоходів встановлено застосування штрафів лише до **66,7 відс.** платників податків, які подали звітність з порушенням термінів, і до **9,3 відс.** платників, які не подали звітності взагалі.

Нормативно-правове забезпечення регулювання діяльності органів ДФС (Міндоходів, ДПС) у частині забезпечення надходжень до бюджету штрафів і пені було нестабільним та недосконалим, що не сприяло здійсненню ефективного контролю за їх застосуванням (нарахуванням) і стягненням.

Пунктом 3 розділу II прикінцевих положень Закону України від 28.12.2014 № 71 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи” введено мораторій на здійснення контролюючими органами перевірок підприємств, установ та організацій, фізичних осіб–підприємців з обсягом доходу до 20 млн грн за попередній календарний рік, що призвело до прийняття ДФС управлінських рішень у вигляді листів–роз’яснень із суперечливими вимогами щодо проведення чи не проведення камеральних перевірок. **Як наслідок, протягом 2015 року ДФС своєчасно не вжито заходів щодо здійснення камеральних перевірок суб’єктів господарювання суцільним порядком, що не сприяло своєчасному та в повному обсязі надходженню коштів до бюджету, зокрема, у вигляді штрафів і пені.**

Протягом 2013–2015 років система функціонування контролю ДФС (Міндоходів, ДПС) за застосуванням (нарахуванням) штрафів і пені була недосконалою та нерезультативною. Відсутні ефективні управлінські рішення щодо окремих процедур діяльності територіальних органів при здійсненні такої роботи, зокрема, не розроблено механізму взаємодії між структурними підрозділами контролюючих органів у разі виявлення встановлених статтями 117 і 118 Податкового кодексу України порушень порядку взяття на облік (реєстрації) у контролюючих органах платників податків, строку та порядку подання інформації про відкриття або закриття банківських рахунків і застосування штрафів за такі правопорушення. **Як наслідок, ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечувався дієвий контроль за застосуванням її територіальними органами зазначених штрафів.**

Аудитом встановлено, що через **неналежну якість підготовки та складання матеріалів перевірок територіальними органами ДФС (Міндоходів, ДПС)** за результатами розглянутих справ у судах щодо оскарження платниками податків податкових повідомлень-рішень на користь контролюючих органів прийнято **лише 38,2 відс. розглянутих справ (66,5 млн грн із 174,2 млн гривень)**.

Протягом 2014–2015 років загальна сума податкового боргу із застосованих і несплачених штрафів збільшилась у **1,8** раза, пені – у **4,5** раза (в цілому за грошовими зобов'язаннями – в 3,1 раза), що свідчить про неефективні методи стягнення органами ДФС (Міндоходів, ДПС) сум податкового боргу.

Внаслідок **неналежного виконання повноважень структурними підрозділами ДФС (Міндоходів, ДПС) з організації контролю в частині забезпечення застосування та своєчасного стягнення територіальними органами штрафів і пені, а також створення дієвої системи внутрішнього аудиту допущені недоліки, які призвели до низького рівня виконання функціональних обов'язків працівниками територіальних органів.** Зокрема, проведеним аудитом в чотирьох державних податкових інспекціях встановлено, що ними в порушення підпункту 19¹.1.34 пункту 19¹.1 статті 19¹ Податкового кодексу України протягом 2013–2015 років не забезпечено виконання функції в частині застосування і своєчасного стягнення сум передбачених законом штрафів за порушення податкового законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи: **не застосовані** на дату закінчення аудиту до платників податків штрафи за порушення правил сплати (перерахування) податків (стаття 126 Податкового кодексу України) і за неподання або несвоєчасне подання податкової звітності (стаття 120 Податкового кодексу України) на загальну суму **53,4 млн грн**, а також **не здійснено** нарахування **4,9 млн грн** пені на суму податкового боргу після закінчення строків погашення узгодженого грошового зобов'язання у випадках, передбачених підпунктом 129.1.1 пункту 129.1 статті 129 Податкового кодексу України.

Ураховуючи вищевикладене, Рахункова палата пропонує внести зміни до пункту 3 розділу II Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи” в частині встановлення чіткого переліку видів перевірок підприємств, установ та організацій, фізичних осіб–підприємців, щодо яких введено мораторій на їх здійснення контролюючими органами.

Надаємо в порядку інформування.

З повагою

Голова

Р.М. Магута